

NOT: Çocuğu staj yapan memurun aile yardımının kesilip kesilmeyeceği hakkında

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-12462504

12/05/2025

Konu: Görüş (Çocuğu Staj Yapan Memurun Aile Yardımının Kesilip Kesilmeyeceği)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

Belediyede görev yapan bir personelin çocuğunun staj yaptığı gerekçesi ile ödenen aile yardımı ödeneğinin geri alındığı belirtilerek işlemin doğru olup olmadığı hususunda tereddüte düşüldüğü belirtilmektedir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 206 ncı maddesinde, *"Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:*

1. Evlenen çocuklar,

2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışmayacak derecede malüllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),

3. **Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),**

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinde, *"Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde onbeşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan, kalfalık yeterliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12'nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden aşağı ücret ödenemez. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları gerekli tedbirleri alır. Staj yapacak işletme bulunamaması nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile yükseköğretim kurumları ve birimlerinde yapan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır.*

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çıraklar, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında okumakta iken staja, tamamlayıcı eğitime veya alan eğitimine tabi tutulan öğrencilerin sigorta primleri asgari ücretin yüzde ellisi üzerinden, Bakanlık ile mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumlarının bağlı olduğu üniversitelerin bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrenciler ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında alan eğitimine başlayan öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre işgöremezlik ödenekleri bağlanacak sürekli

işgöremezlik gelirine esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır." hükmü yer almaktadır.

Yine, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Sağlık Sigortası Kanununun 5 inci maddesinde, "...

b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası; meslekî ve teknik ortaöğretim ile yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, 82 nci maddeye göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanır. Bu bentte sayılanlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır..." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 5510 sayılı Kanuna göre 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler hakkında yalnızca iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası hükümleri uygulanır. Bunlar hizmet akdi kapsamında sigortalı sayılırlar. 3308 sayılı Kanunun mezkûr 25 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; aday çırak, çıraklar, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında okumakta iken staja, tamamlayıcı eğitime veya alan eğitimine tabi tutulan öğrencilerin sigorta primleri, asgari ücretin yüzde ellisi üzerinden hesaplanmaktadır.

Bu minvalde, aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin sigorta kapsamına alınması ve bunlara belirlenen ücretin ödenmesinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu sürecin "arızı" olduğu ve "süreklilik" arz etmediği açıktır. Nitekim mezkûr 206 ncı madde de "öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç" hükmüne yer verilerek "arızı durumların" kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışma olarak nitelendirilmeyeceği belirtilmiştir. Yapılan bu stajın ise mezuniyetin bir parçası olduğu ve zorunlu yapılması gerektiği de unutulmamalıdır.

Bu itibarla, yapılan stajın mezuniyetin bir parçası olduğu ve zorunlu olarak yapılması gerektiği, aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin sigorta kapsamına alınmasının ve bunlara belirlenen ücretin ödenmesinin kanunen zorunlu olduğu, çıraklık yahut staj süreci boyunca yapılan ödemelerin süreklilik arz etmediği, 657 sayılı Kanunda "arızı durumların" kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışma olarak nitelendirilmediği, belli ihtiyaçlarını karşılaması için verilen paranın memurlara ödenen "aylık" niteliğine de haiz olmadığı, dolayısıyla staj süresince memurun çocuğundan dolayı aile yardımı almaya devam etmesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı, aksine ödenen meblağın geri alınmasının mevzuata aykırı olduğu mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü